EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

منهج أهل السنة في توحيد الأمة

Manhaj Ahl al-Sunna fī tawḥīd al-umma

Metodologia Ahl al-Sunna pentru unitatea comunității

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Metodologia Ahl al-Sunna pentru unitatea comunității

منهج أهل السنة في توحيد الأمة

Manhaj Ahl al-Sunna fī tawḥīd al-umma

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: منهج أهل السنة في توحيد الأمة
Ediția I
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Text arab coranic: Tanzil Project, text Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, licența Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0), https://tanzil.net. Textul arab este reprodus fără modificări; fragmentele sunt indicate în referințe.

Detaliu de legătură de carte · India, secolul al XVII-lea. The Metropolitan Museum of Art, 55.121.10.45 · CC0 / domeniul public.

Cuprins

1 Introducere 1
2 Dovezi din Carte și din Sunna care avertizează împotriva dezbinării 3
3 Îndemnul lui Allah către profeți: să nu se dezbine 7
4 Soluții pentru înlăturarea dezbinării comunității 9
Prima soluție: supunerea deplină față de religie 10
A doua soluție: cunoașterea și înțelegerea limpede a Cărții și a Sunnei 11
Răspunsurile imamilor către raționaliști 15
A treia soluție: întoarcerea către Allah 21
A patra soluție: teama de Allah 22
A cincea soluție: împlinirea rugăciunii 23
A șasea soluție: curățirea adorării de asociere 26
5 Încheiere 37
Glosar 40
Bibliografie 41
Indice 43

1 Introducere

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător. Toată lauda Îi aparține lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne căim înaintea Lui. Căutăm ocrotire la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah, Unicul, fără niciun asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze pe el, familia și toți companionii săi și să le dăruiască pace din belșug.

Mărturisim că a transmis mesajul, a împlinit ceea ce i-a fost încredințat, a sfătuit sincer comunitatea și a luptat pentru Allah așa cum se cuvine până când i-a venit certitudinea morții. Nu a lăsat niciun bine fără să îndrume comunitatea spre el și niciun rău fără să o avertizeze împotriva lui.

Acestea fiind spuse, tema acestei lucrări este foarte însemnată și deosebit de mare. Fiecare musulman năzuiește cu ardoare la împlinirea acestui țel nobil și a acestui obiectiv măreț: unirea cuvântului musulmanilor, strângerea rândurilor lor, adunarea celor împrăștiați și reunirea lor în jurul unui cuvânt comun. Fără îndoială, fiecare musulman dorește realizarea acestui lucru și lucrarea pentru el. Însă, pentru împlinirea acestui deziderat, întâlnim multe soluții, opinii răzlețe și orientări diferite în stabilirea leacului eficient și a căii celei mai drepte pentru unirea musulmanilor, strângerea rândurilor și adunarea celor împrăștiați.

Da, există multe soluții. Însă musulmanul chibzuit și pătrunzător întoarce orice chestiune, inclusiv aceasta, la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Ele hotărăsc între lucruri, pe ele se sprijină și la ele se revine în orice chestiune. Astfel trebuie să fie musulmanul: să întoarcă punctele de dispută și problemele neînțelegerii la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său. În ele se află vindecarea și tot ceea ce este de ajuns. Nimănui, oricine ar fi el, nu-i este îngăduit să pună înainte o opinie, o presupunere neîntemeiată ori o bănuială în fața argumentelor limpezi și a dovezilor luminoase din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

2 Dovezi din Carte și din Sunna care avertizează împotriva dezbinării

أدلة التحذير من التفرق من الكتاب والسنة

Unirea cuvântului musulmanilor, strângerea rândurilor și avertizarea lor împotriva dezbinării și a neînțelegerii au fost lămurite în modul cel mai amănunțit, mai frumos și mai limpede în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Ahl al-Sunna, oamenii adevărului și ai statorniciei, nu se abat de la ceea ce se află în Carte și în Sunna. Le urmează oriunde conduc ele, în negare și în afirmare. Imamul al-Awzāʿī — Allah să aibă milă de el — a spus:

نَدُورُ مَعَ السُّنَّةِ حَيْثُ دَارَتْ

Urmăm Sunna oriunde merge ea.[1]
Al-Awzāʿī

Aceștia sunt cu adevărat oamenii Sunnei și sprijinitorii ei sinceri. Urmează Sunna oriunde merge ea. Ceea ce se află în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său împlinesc în întregime și în chip deplin. Ceea ce nu se află în ele lasă și se feresc de el cu cea mai mare grijă. Aceasta este practica Ahl al-Sunna wa-l-Jamāʿa, oamenii adevărului, despre care Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a mărturisit că au parte de sprijin și de salvare.

1 Ibn ʿAdī, al-Kāmil, 1/188; prin calea lui, al-Lālakāʾī, Sharḥ uṣūl al-iʿtiqād, nr. 47; Ibn ʿAsākir, Tārīkh Dimashq, 35/200.

Prin urmare, dacă vrem o soluție pentru această problemă grea — dezbinarea care se produce și s-a produs între musulmani —, nu trebuie să căutăm soluții în afara Cărții lui Allah și a Sunnei Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Apariția dezbinării și a neînțelegerii este un lucru pe care Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, l-a hotărât prin voința Sa privitoare la creație și prin destin, chiar dacă nu l-a aprobat ca lege și religie. Cel adevărat, a cărui veridicitate a fost confirmată — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a vestit înainte de producerea sa că acesta se va întâmpla. El a spus într-un hadith autentic și stabilit:

وَإِنَّ أُمَّتِي سَتَفْتَرِقُ عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً

Comunitatea mea se va împărți în șaptezeci și două de grupări; toate vor fi în Foc, în afară de una.[2]
Relatare de la Anas

Aceasta este o vestire de la cel adevărat, a cărui veridicitate a fost confirmată — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, cel care nu vorbește din capriciu: dezbinarea se va produce. Allah Preaînaltul a hotărât-o și a voit-o prin voința Sa privitoare la creație și prin destin. Ea se va produce negreșit, potrivit celor vestite de el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.
La fel, în relatarea lui al-ʿIrbāḍ ibn Sāriya — Allah să fie mulțumit de el —, Trimisul lui Allah a spus:

إِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا

Cine dintre voi va trăi va vedea multe neînțelegeri.[3]
Relatarea lui al-ʿIrbāḍ ibn Sāriya

2 Ibn Mājah, nr. 3993, de la Anas — Allah să fie mulțumit de el; al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ, nr. 2042.

3 Aḥmad, 4/127; Abū Dāwūd, nr. 4607; al-Tirmidhī, nr. 2676; Ibn Mājah, nr. 43; al-Albānī l-a declarat autentic în al-Ṣaḥīḥa, nr. 937.

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ﴾

Ei vor continua să fie în neînțelegere.
Coran 11:118 · Fragment coranic

Această neînțelegere este un lucru pe care Allah l-a hotărât și l-a voit prin voința Sa privitoare la creație și prin destin, dar pe care nu l-a aprobat ca lege și religie.

Când citești Coranul cel Nobil, Cartea lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, și Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, găsești multe texte și numeroase dovezi care avertizează împotriva conflictului, dezbinării, întoarcerii spatelui, încleștării, urii și celor asemenea lor. Dacă am aflat din vestirea Trimisului lui Allah și din ceea ce vedem în realitatea celor care se declară musulmani că dezbinarea, neînțelegerea și mulțimea opiniilor și doctrinelor se produc, aceasta ne cheamă stăruitor și sincer la întoarcerea cea bună către Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său. În ele se află, după cum s-a arătat, vindecarea și tot ceea ce este de ajuns pentru cel căruia Allah îi dă reușită și vedere limpede.

Dezbinarea în religia lui Allah și părăsirea ei sunt condamnabile. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, le-a condamnat în Cartea Sa, iar Trimisul Său le-a condamnat în Sunna sa. Allah spune:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ فَرَّقُواْ دِينَهُمْ وَكَانُواْ شِيَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِى شَىْءٍ﴾

Cu cei care și-au dezbinat religia și au devenit secte tu nu ai nicio legătură.
Coran 6:159 · Fragment coranic

Într-o altă citire coranică:

إِنَّ الَّذِينَ فَارَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ

Cu cei care și-au părăsit religia și au devenit secte tu nu ai nicio legătură.[4]
Variantă de citire a versetului 6:159

Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — nu are nicio legătură cu ei, iar ei nu au nicio legătură cu el: cei care și-au dezbinat religia, au părăsit-o și au contrazis-o. Ei sunt cei care au urmat tulburările ce rătăcesc și patimile nimicitoare. De aceea, în comentariul acestui verset găsim că unii exegeți spun că prin cuvintele *„cei care și-au dezbinat religia”* sunt avuți în vedere oamenii inovațiilor și ai patimilor din această comunitate. Potrivit altei opinii, sunt avuți în vedere evreii și creștinii.[5]

Adevărul, după cum au arătat mai mulți învățați, este că versetul îi cuprinde și pe unii, și pe ceilalți. Evreii și creștinii și-au dezbinat religia și au părăsit-o: au lăsat-o, s-au îndepărtat de ea și nu au urmat-o. După ce religia fusese una singură, prin care Îl adorau pe Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, și în care credeau, au împărțit-o, luându-și religii felurite și doctrine diferite. Versetul îi cuprinde, așadar, și pe unii, și pe ceilalți. El conține o interdicție stăruitoare și o amenințare aspră pentru cel care își dezbină ori își părăsește religia. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — nu are nicio legătură cu ei; el este dezlegat de ei, iar ei sunt dezlegați de el.

4 Aceasta este citirea lui Ḥamza al-Zayyāt și a lui al-Kisāʾī. A se vedea Ibn Zanjala, Ḥujjat al-qirāʾāt, p. 278.

5 Aceste opinii și dovezile lor se găsesc în Tafsīr al-Ṭabarī, 10/29–33.

3 Îndemnul lui Allah către profeți: să nu se dezbine

وصية الله تعالى لأنبيائه بعدم التفرق

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِۦٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓ ۖ أَنْ أَقِيمُوا۟ ٱلدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا۟ فِيهِ﴾

El v-a rânduit din religie ceea ce i-a încredințat lui Nūḥ, ceea ce ți-am revelat ție și ceea ce le-am încredințat lui Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā: să împliniți religia și să nu vă dezbinați în ea.
Coran 42:13 · Fragment coranic

Acesta este îndemnul și Legea lui Allah pentru profeți și pentru trimișii înzestrați cu hotărâre statornică: împlinirea religiei și evitarea dezbinării în ea. Acest verset cuprinde soluția cea mai eficientă și mai sănătoasă pentru înlăturarea neînțelegerii și adunarea celor împrăștiați.

Împlinirea religiei înseamnă să se țină de religia pe care Allah le-a poruncit-o și să o păstreze. Nu există altă soluție și nici alt leac. Împlinirea religiei pune capăt dezbinării în care cad oamenii. Aceasta se face prin întoarcerea la religie în întregimea ei:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱدۡخُلُواْ فِي ٱلسِّلۡمِ كَآفَّةٗ﴾

O, voi cei care credeți! Intrați în Islam cu totul!
Coran 2:208 · Fragment coranic

Dacă unii iau o parte a religiei și neglijează o alta, iar alții, de cealaltă parte, iau o parte a religiei și neglijează alte părți, între ei apar întoarcerea spatelui, dezbinarea, încercările, conflictul și neînțelegerea. Soluția acestei probleme este împlinirea religiei lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, în întregime și în chip deplin și întoarcerea sinceră la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

4 Soluții pentru înlăturarea dezbinării comunității

الحلول الناجعة لمسألة تفرق الأمة

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى فَطَرَ
ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَٱتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا۟
ٱلصَّلَوٰةَ وَلَا تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ مِنَ ٱلَّذِينَ فَرَّقُوا۟ دِينَهُمْ
وَكَانُوا۟ شِيَعًا ۖ كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾

Îndreaptă-ți fața spre religie, înclinând numai spre adevăr: firea potrivit căreia Allah i-a creat pe oameni. Nu există schimbare în creația lui Allah. Aceasta este religia cea dreaptă, dar cei mai mulți oameni nu știu. Întoarceți-vă către El, temeți-vă de El, împliniți rugăciunea și nu fiți dintre asociatori, dintre cei care și-au dezbinat religia și au devenit secte, fiecare grup bucurându-se de ceea ce are.
Coran 30:30–32

Aceste versete avertizează cu asprime împotriva dezbinării și arată că ea este calea asociatorilor care au părăsit religia, și-au luat idoli drept divinități, au adorat pe altcineva alături de Allah și și-au luat patimile drept stăpâni în locul Lui. Totodată, ele cuprind soluții eficiente și foarte folositoare pentru problema dezbinării. Ba chiar cuprind cele mai mărețe și mai drepte soluții pentru ea.

Prima soluție: supunerea deplină față de religie
Allah Preaînaltul spune:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾

Îndreaptă-ți fața spre religie, înclinând numai spre adevăr!
Coran 30:30 · Fragment coranic

A-ți îndrepta fața spre religie înseamnă ca robul să se supună pe deplin și să asculte în întregime de porunca lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, și de porunca Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, spune:

﴿وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ﴾

Cel care își supune fața lui Allah, făcând binele, a apucat legătura cea mai trainică.
Coran 31:22 · Fragment coranic

El mai spune:

﴿وَأَنِيبُوٓا۟ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا۟ لَهُۥ﴾

Întoarceți-vă către Domnul vostru și supuneți-vă Lui!
Coran 39:54 · Fragment coranic

Dacă oamenii împlinesc religia lui Allah în întregime și în chip deplin, fără lipsuri și fără a pune înainte patimile, dorințele,

opiniile, rațiunile ori altceva, au împlinit una dintre cele mai mari cauze ale unirii musulmanilor și ale strângerii rândurilor lor.

A doua soluție: cunoașterea și înțelegerea limpede a Cărții și a Sunnei

Un alt leac din acest verset nobil se află în cuvintele:

﴿وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

Dar cei mai mulți oameni nu știu.
Coran 30:30 · Fragment coranic

Ele îndrumă spre însemnătatea științei și a înțelegerii limpezi a religiei lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Cunoașterea Cărții și a Sunnei, înțelegerea lor limpede și sprijinirea pe ele se numără printre cele mai importante lucruri prin care se rezolvă problema dezbinării dintre musulmani ori dintre cei care se declară musulmani.

Întoarcerea la Carte și la Sunna și încredințarea punctelor de dispută și neînțelegere lor sunt soluția cea mai sănătoasă și leacul cel mai bun. Ibn Abī al-ʿIzz — Allah să aibă milă de el — spune:

إِذَا لَمْ يَرُدَّ النَّاسُ مَوَاطِنَ نِزَاعِهِمْ وَمَسَائِلَ خِلَافِهِمْ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَتَبَيَّنْ لَهُمُ الْحَقُّ، وَلَا يَكُونُونَ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِهِمْ إِذَا رُدُّوا إِلَى غَيْرِ كِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ رَسُولِهِ

Dacă oamenii nu își întorc punctele de dispută și problemele neînțelegerii la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului lui Allah, adevărul nu le devine limpede. Nu vor avea o înțelegere clară a situației lor dacă sunt trimiși la altceva decât Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său.[6]
Ibn Abī al-ʿIzz

Dacă problemele asupra cărora comunitatea s-a disputat, în principii și în ramuri, nu sunt întoarse la Allah și la Trimis — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, adevărul din ele nu devine limpede. Cei care se ceartă ajung să nu aibă o dovadă clară în privința lor.

6 Sharḥ al-ʿAqīda al-Ṭaḥāwiyya, p. 777.

Prin știință se înțelege cunoașterea Cărții și a Sunnei, nimic altceva. Cunoașterea Cărții lui Allah și a Sunnei Trimisului Său și înțelegerea lor corectă și dreaptă, potrivit călăuzirii și căii înaintașilor drepți — Allah să aibă milă de ei —, cuprind leacul, ba chiar cel mai mare leac pentru neînțelegerea și dezbinarea dintre musulmani. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِى ٱلْأَمْرِ مِنكُمْۖ فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

O, voi cei care credeți! Ascultați de Allah, ascultați de Trimis și de cei dintre voi cărora le-a fost încredințată autoritatea! Dacă vă certați asupra unui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis, dacă aveți credință în Allah și în Ziua de Apoi. Aceasta este mai bine și are un sfârșit mai bun.
Coran 4:59

Cunoașterea Cărții și a Sunnei este neapărat necesară pentru rezolvarea acestei probleme grele. Dacă între musulmani, în rândurile lor și printre cei care se socotesc parte a comunității lor există cineva care nu acordă greutate științei Cărții și a Sunnei, care combate Cartea lui Allah și contrazice textele explicite, clare, vădite și luminoase prin rațiunea și opinia sa, care aduce multe opinii de la sine și le pune înaintea Cărții lui Allah și a Sunnei Trimisului Său, cum vor fi adunați cei împrăștiați? Cum se va uni cuvântul? Cum se vor strânge rândurile? Cum se poate aceasta dacă există cineva care disprețuiește Sunna, îi micșorează însemnătatea, o atacă, avertizează împotriva ei, înlătură cu totul

multe hadithuri autentice și își pune opinia și rațiunea înaintea lor?
Cum vor fi adunați cei împrăștiați dacă există cineva care pune vedeniile și visele înaintea hadithului Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace? Unii dintre sufiți ori dintre extremiștii lor îi critică pe Ahl al-Sunna, oamenii hadithului, spunând:

تَقُولُونَ: حَدَّثَنَا فُلَانٌ عَنْ فُلَانٍ، وَأَيْنَ فُلَانٌ؟ قَدْ مَاتَ، وَأَيْنَ فُلَانٌ؟ قَدْ مَاتَ، أَمَّا نَحْنُ فَنَأْخُذُ دِينَنَا عَنِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، يَقُولُ الْوَاحِدُ مِنَّا: حَدَّثَنِي قَلْبِي عَنْ رَبِّي

Voi spuneți: „Cutare ne-a relatat de la cutare." Dar unde este cutare? A murit. Și unde este celălalt? A murit. Noi însă ne luăm religia de la Cel Viu, care nu moare. Unul dintre noi spune: „Inima mea mi-a relatat de la Domnul meu."
Vorbe ale adversarilor citate și criticate de autor

Cum se va uni cuvântul dacă între ei există cineva care își pune rațiunea înaintea Cărții și a Sunnei, argumentând astfel:

نَحْنُ إِنَّمَا عَرَفْنَا الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ بِعُقُولِنَا، فَإِذَا قَدَّمْنَا النَّقْلَ عَلَى الْعَقْلِ قَدَّمْنَا الدَّلِيلَ عَلَى الْمَدْلُولِ، فَكَيْفَ نُقَدِّمُ النَّقْلَ عَلَى الْعَقْلِ؟

Noi am cunoscut Cartea și Sunna prin rațiunile noastre. Dacă punem transmiterea înaintea rațiunii, punem dovada înaintea lucrului dovedit. Cum să punem atunci transmiterea înaintea rațiunii?
Argument al adversarilor citat și criticat de autor

Așa spun ei, deși transmiterea autentică și rațiunea sănătoasă nu se contrazic. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya — Allah să aibă milă de el — a lămurit aceasta în marea sa lucrare Darʾ taʿāruḍ al-ʿaql wa-l-naql. Rațiunea sănătoasă nu contrazice transmiterea autentică. Dacă apare o contradicție între rațiune și transmitere, fie rațiunea nu este sănătoasă, fie transmiterea nu este autentică. Dacă rațiunea este sănătoasă și transmiterea este autentică, ele nu se contrazic niciodată.

Unii învățați, arătând cât de gravă este fapta acestora, spun: din afirmația lor decurge ca unul dintre ei, în loc să spună *„Mărturisesc că Muḥammad este Trimisul lui Allah”*, să spună *„Mărturisesc că rațiunea mea este trimisul lui Allah”*, fiindcă rațiunea lui este pusă înainte și este argumentul hotărâtor.[7]

Răspunsurile imamilor către rațională

Pentru a arăta gravitatea și lipsa de temei a acestei afirmații, li se spune: a cui rațiune este pusă înainte? Pe a cui rațiune ne sprijinim? Dacă se spune, de pildă, rațiunea lui Zayd, ʿAmr poate avea o putere de dispută mai mare și o argumentare mai bogată. Și tot așa. Dacă oamenii sunt trimiși la rațiunile unor persoane, religia lor se pierde și se împrăștie, fiindcă rațiunile diferă în putere, iar opiniile sunt diferite.

7 De pildă, Qiwām al-Sunna, al-Ḥujja fī bayān al-maḥajja, 1/344, și Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī, al-Intiṣār li-aṣḥāb al-ḥadīth, citat în Ṣawn al-manṭiq de al-Suyūṭī, p. 179.

De aceea, Muṭarrif ibn al-Shikhkhīr a spus:

لَوْ كَانَتِ الْأَهْوَاءُ وَاحِدًا لَقَالَ الْقَائِلُ: لَعَلَّ الْحَقَّ فِيهِ، فَلَمَّا تَشَعَّبَتْ وَتَفَرَّقَتْ عَرَفَ كُلُّ ذِي عَقْلٍ أَنَّ الْحَقَّ لَا يَتَفَرَّقُ

Dacă patimile ar fi fost una singură, cineva ar fi putut spune: poate că adevărul se află în ea. Dar, când s-au ramificat și s-au dezbinat, orice om cu minte a înțeles că adevărul nu se dezbină.[8]
Muṭarrif ibn al-Shikhkhīr

Isḥāq ibn ʿĪsā a relatat despre Mālik — Allah să aibă milă de el:

كَانَ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ يَعِيبُ الْجِدَالَ فِي الدِّينِ وَيَقُولُ: أَكُلَّمَا جَاءَنَا رَجُلٌ أَجْدَلُ مِنْ رَجُلٍ تَرَكْنَا مَا نَزَلَ بِهِ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ لِجَدَلِهِ؟

Mālik ibn Anas dezaproba disputa în religie și spunea: „Oare, de fiecare dată când vine la noi un om mai priceput la dispută decât altul, vom lăsa ceea ce Jibrīl — pacea fie asupra lui — a adus lui Muḥammad, din pricina argumentării acelui om?”[9]
Relatarea lui Isḥāq ibn ʿĪsā despre Mālik

8 A se vedea al-Iʿtiṣām, 1/62.

9 Sharḥ uṣūl al-iʿtiqād, nr. 293; Ḥilyat al-awliyāʾ, 6/324.

Într-o altă relatare, Maʿn ibn ʿĪsā spune:

انْصَرَفَ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ يَوْمًا مِنَ الْمَسْجِدِ، وَهُوَ مُتَّكِئٌ عَلَى يَدِي فَلَحِقَهُ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ: أَبُو الْجُوَيْرِيَةِ كَانَ يُتَّهَمُ بِالْإِرْجَاءِ، فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ! اسْمَعْ مِنِّي شَيْئًا أُكَلِّمُكَ بِهِ وَأُحَاجُّكَ وَأُخْبِرُكَ بِرَأْيِي، قَالَ: فَإِنْ غَلَبْتَنِي؟ قَالَ: إِنْ غَلَبْتُكَ اتَّبَعْتَنِي، قَالَ: فَإِنْ جَاءَ رَجُلٌ آخَرُ، فَكَلَّمَنَا فَغَلَبَنَا؟ قَالَ: نَتَّبِعُهُ، قَالَ مَالِكٌ رَحِمَهُ اللَّهُ: يَا عَبْدَ اللَّهِ! بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مُحَمَّدًا ﷺ بِدِينٍ وَاحِدٍ، وَأَرَاكَ تَتَنَقَّلُ، قَالَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ: مَنْ جَعَلَ دِينَهُ عَرَضًا لِلْخُصُومَاتِ أَكْثَرَ التَّنَقُّلَ

Într-o zi, Mālik ibn Anas ieșea din moschee sprijinindu-se de mâna mea. L-a ajuns un om numit Abū al-Ǧuwayriya, care era bănuit de irjāʾ. Acesta a spus: „Abū ʿAbd Allāh, ascultă ceva de la mine: vreau să-ți vorbesc, să argumentez cu tine și să-ți arăt opinia mea.” Mālik a întrebat: „Și dacă mă învingi?” El a răspuns: „Dacă te învinge, mă urmezi.” Mālik a întrebat: „Dar dacă vine alt om, discută cu noi și ne învinge?” El a spus: „Îl urmăm.” Mālik — Allah să aibă milă de el — a spus: „Rob al lui Allah! Allah, Cel Puternic și Măreț, l-a trimis pe Muḥammad cu o singură religie, iar eu te văd trecând de la una la alta. ʿUmar

ibn ʿAbd al-ʿAzīz a spus: «Cel care își face religia țința disputelor schimbă des direcția.»”[10]
Relatarea lui Maʿn ibn ʿĪsā

Cel care își face religia țința disputelor schimbă des direcția: se ceartă cu unul și cu altul, se înfruntă în dezbatere cu unul și cu altul și îl urmează pe cel care câștigă. Înaintașii nu procedau astfel. Când venea la ei un om pentru dezbatere și îi cunoșteau intenția, îi spuneau: *„Noi avem o dovadă limpede în privința noastră. Tu însă ești un om cu îndoieli; mergi la un alt om cu îndoieli, asemenea ție.”*

Musulmanul care are o dovadă limpede în privința sa și deține argumentele și dovezile din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său nu dezbate cu cineva pe temeiul că adevărul ar fi de partea învingătorului dezbaterii. După adevăr nu este decât rătăcirea. Dacă are dovada și argumentul din Carte și din Sunna, nu-i este îngăduit să dezbată pe principiul că argumentul decisiv îi aparține învingătorului. Să se țină de Carte și de Sunna și să rămână statornic pe ele! Să nu-și expună religia stricăciunii ori patimilor oamenilor inovației. Excepție fac învățații temeinici, care stăpânesc religia lui Allah. Ei au un alt domeniu de acțiune: dezbat cu oamenii inovațiilor pentru a le stabili dovada și a arăta abaterea și coruperea credințelor lor și falsitatea căii pe care se află.

Cunoașterea Cărții și a Sunnei și sprijinirea pe ele sunt printre cele mai mari căi de rezolvare a dezbinării. Când privești aceste grupări diferite, constați că fiecare pretinde că urmează Cartea și Sunna. Poetul spune:

وَكُلٌّ يَدَّعِي وَصْلًا بِلَيْلَى وَلَيْلَى لَا تُقِرُّ لَهُمْ بِذَا كَا

Fiecare pretinde legătura cu Laylā, dar Laylā nu le recunoaște aceasta.
Vers citat de autor

10 A se vedea al-Ibāna de Ibn Baṭṭa, nr. 584; Tartīb al-madārik, 1/170.

Toți pretind că se află pe adevăr. Niciun om al patimilor nu spune: *„Noi suntem pe fals și în rătăcire."* Toți pretind că sunt oamenii adevărului și ai dreptății. Pretențiile nu au însă valoare dacă cei care le fac nu aduc dovezi. Pretenția nu schimbă nimic dacă nu este sprijinită de un argument: fapta, punerea în practică și împlinirea Cărții și a Sunnei. Cel care își pune rațiunea înaintea lor nu este dintre oamenii Cărții și ai Sunnei! Allah spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُقَدِّمُواْ بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ﴾ ﷺ

O, voi cei care credeți! Nu o luați înaintea lui Allah și a Trimisului Său și temeți-vă de Allah!
Coran 49:1 · Fragment coranic

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — explică sensul versetului:

أَيْ لَا تَعْجَلُوا بِقَوْلٍ وَلَا فِعْلٍ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَوْ يَفْعَلَ

Adică să nu vă grăbiți cu un cuvânt ori cu o faptă înainte ca Trimisul lui Allah să spună sau să facă.[11]
Ibn al-Qayyim

Cât de frumoase sunt aceste cuvinte! Acesta este sensul interdicției de a o lua înaintea lui Allah și a Trimisului Său: să nu adopți o credință și să nu urmezi o religie decât dacă ea se află în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său. Să nu aduci un act de adorare, de ascultare ori de apropiere de Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, fără o dovadă din Carte și din Sunna. *„Să nu vă grăbiți cu un cuvânt"* privește credința, iar *„cu o faptă"* privește adorarea. Cel care aduce credințe fără dovadă din Cartea lui Allah și din

11 Iʿlām al-muwaqqiʿīn, 1/51.

Sunna Trimisului Său o ia înaintea lui Allah și a Trimisului Său. La fel face cel care aduce acte de adorare care nu se află în Carte și în Sunna. El socotește cu rațiunea sa că anumite lucruri, credințe și practici de adorare sunt frumoase și le răspândește între musulmani. Răspândindu-le, le dezbină rândurile și le sfâșie unitatea prin patima pe care a sădit-o între ei.
De aceea, Mālik ibn Anas — Allah să aibă milă de el — a rostit un mare avertisment împotriva acestui fel de oameni:

مَنْ قَالَ: فِي الدِّينِ بِدْعَةٌ حَسَنَةٌ، فَقَدْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا ﷺ خَانَ الرِّسَالَةَ، لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ

Cel care spune că în religie există o inovație bună susține că Muḥammad a trădat mesajul, fiindcă Allah spune:
Mālik ibn Anas

﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا﴾

Astăzi v-am desăvârșit religia, am întregit asupra voastră binefacerea Mea și am ales pentru voi Islamul ca religie.
Coran 5:3 · Fragment coranic

فَمَا لَمْ يَكُنْ دِينًا فِي زَمَنِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَأَصْحَابِهِ فَلَيْسَ الْيَوْمَ دِينًا، وَلَنْ يَصْلُحَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا بِمَا صَلَحَ بِهِ أَوَّلُهَا

Ceea ce nu era religie în vremea lui Muḥammad și a companionilor săi nu este religie nici astăzi. Ultimii acestei comunități nu se vor îndrepta decât prin ceea ce i-a îndreptat pe primii ei.[12]

Continuarea cuvintelor lui Mālik

Ei s-au îndreptat ținându-se de Carte și de Sunna, urmându-le urmele și mergând pe calea lor.

A treia soluție: întoarcerea către Allah

Apoi Allah Preaînaltul spune:

﴿مُنِيبِينَ إِلَيْهِ﴾

Întorcându-vă către El

Coran 30:31 · Fragment coranic

Aceasta este a treia soluție pentru dezbinarea dintre oameni: întoarcerea către Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Toți cei dezbinați, cei care au părăsit calea și cei aflați în neînțelegere să fie chemați să se întoarcă la Allah. Li se spune: *„Întoarceți-vă la Allah! Reveniți la Allah! Reveniți la religia lui Allah! Țineți-vă de Cartea lui Allah și de Sunna Trimisului Său!”* Muḥammad ibn Shihāb al-Zuhrī — Allah să aibă milă de el — spune:

12 Ibn Ḥazm, prin lanțul său până la Ibn al-Mājishūn, de la Mālik — Allah să aibă milă de el —, capitolul 35. A se vedea și al-Iʿtiṣām de al-Shāṭibī, 1/29–32.

كَانَ مَنْ مَضَى مِنْ عُلَمَائِنَا يَقُولُ: الِاعْتِصَامُ بِالسُّنَّةِ نَجَاةٌ

Învățații noștri de odinioară spuneau: „Ținerea de Sunna este salvare.”[13]
Al-Zuhrī

Acești oameni sunt chemați, așadar, la întoarcere și la revenirea la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său. Li se spune: *„Lăsați împotrivirea față de Carte și de Sunna și reveniți la ele!”* Aceasta este una dintre cele mai mari soluții pentru dezbinarea dintre musulmani.

A patra soluție: teama de Allah

Apoi a fost menționat un al patrulea leac: teama de Allah Preaînaltul.

﴿وَٱتَّقُوهُ﴾

Temeți-vă de El!
Coran 30:31 · Fragment coranic

13 Al-Dārimī, nr. 96; al-Lālakāʾī, nr. 15; al-Harawī, Dhamm al-kalām, nr. 485; al-Dīnawarī, al-Mujālasa, nr. 263.

Ea este începutul și temelia întregii chestiuni. Una dintre cele mai bune definiții ale temerii de Allah, menționată de Ibn Taymiyya, Ibn al-Qayyim, al-Dhahabī și alți învățați, este cea a lui Ṭalq ibn Ḥabīb — Allah să aibă milă de el:

تَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى: أَنْ تَعْمَلَ بِطَاعَةِ اللَّهِ عَلَى نُورٍ مِنَ اللَّهِ، تَرْجُو ثَوَابَ اللَّهِ، وَأَنْ تَتْرُكَ مَعْصِيَةَ اللَّهِ، عَلَى نُورٍ مِنَ اللَّهِ، تَخَافُ عِقَابَ اللَّهِ

Teama de Allah Preaînaltul înseamnă să lucrezi în ascultare de Allah, pe o lumină de la Allah, nădăjduind la răsplata lui Allah, și să părăsești neascultarea de Allah, pe o lumină de la Allah, temându-te de pedeapsa lui Allah.[14]
Ṭalq ibn Ḥabīb

Aceasta este teama de Allah: să pui între tine și ceea ce te înspăimântă din mânia și pedeapsa Lui o apărare care să te păzească. Aceasta nu se poate împlini decât prin îndeplinirea poruncilor și evitarea celor oprite. Celor dezbinați și aflați în neînțelegere li se spune: *„Temeți-vă de Allah! Fiți conștienți de veghea Lui, în ascuns și la vedere! Vegheați asupra faptelor voastre așa cum o face cel care știe că Domnul său îl aude și îl vede."* Una dintre soluțiile importante pentru dezbinare este ca cei dezbinați să se teamă de Domnul lor, Binecuvântatul și Preaînaltul.

A cincea soluție: împlinirea rugăciunii

﴿وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ﴾

Împliniți rugăciunea!
Coran 30:31 · Fragment coranic

14 Ibn Abī Shayba, al-Muṣannaf, nr. 30993, și al-Īmān, nr. 99; Ibn al-Mubārak, al-Zuhd, nr. 1343; Hannād, al-Zuhd, nr. 522.

Aceasta este a cincea cauză: împlinirea rugăciunii. Ea se numără printre cele mai mari lucruri care unesc inimile și aduc înțelegere. De aceea, bărbaților li s-a poruncit să o împlinească în adunarea musulmanilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱرۡكَعُواْ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ﴾

Plecați-vă împreună cu cei care se pleacă!
Coran 2:43 · Fragment coranic

În vremea companionilor — Allah să fie mulțumit de ei — nu lipsea de la rugăciunea în adunarea musulmanilor decât un ipocrit cu ipocrizie cunoscută. ʿAbd Allāh ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — a spus, după cum se află în Ṣaḥīḥ Muslim:

لَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنِ الصَّلَاةِ إِلَّا مُنَافِقٌ قَدْ عُلِمَ نِفَاقُهُ أَوْ مَرِيضٌ

Ne-am văzut într-o vreme când nu lipsea de la rugăciune decât un ipocrit a cărui ipocrizie era cunoscută ori un bolnav.[15]
ʿAbd Allāh ibn Masʿūd

15 Nr. 1046.

Rugăciunea în casele pe care Allah a îngăduit să fie înălțate și în care să fie pomenit Numele Său este printre cele mai mari lucruri care unesc musulmanii. Când robul păstrează rugăciunea și o împlinește, simte apropiere de cei care se roagă și au grijă de ea. Cu cât omul are mai multă grijă de rugăciune, de actele voluntare, de ascultare și de pomenirea lui Allah în casele Sale, cu atât sporesc iubirea musulmanilor față de el și apropierea lor de el. Rugăciunea în adunare și păstrarea ei sunt printre cele mai mari soluții pentru dezbinarea dintre musulmani. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ﴾

Împliniți rugăciunea!
Coran 30:31 · Fragment coranic

Ea trebuie împlinită în adunare, după cum arată Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său. El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — spune într-un hadith autentic:

وَلَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُرَ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ ثُمَّ آمُرَ رَجُلًا فَيُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، ثُمَّ أَنْطَلِقَ مَعِي بِرِجَالٍ مَعَهُمْ حُزَمٌ مِنْ حَطَبٍ إِلَى قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ بِالنَّارِ

M-am gândit să poruncesc să înceapă rugăciunea, apoi să pun un om să-i conducă pe oameni în rugăciune și să plec, însoțit de bărbați cu legături de lemne, la oameni care nu participă la rugăciune și să le ard casele cu foc.[16]
Relatare profetică

Împlinirea rugăciunii în adunare este printre cele mai mari mijloace de unire a musulmanilor. Când o împlinesc împreună, își reamintesc și se îndeamnă unii pe alții. Rugăciunea lor de vineri

16 Al-Bukhārī, nr. 608 și 6683; Muslim, nr. 1041, a cărui formulare este redată.

le amintește oamenilor și îi cheamă să revină la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

A șasea soluție: curățirea adorării de asociere

﴿وَلَا تَكُونُواْ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ﴾

Nu fiți dintre asociatori!
Coran 30:31 · Fragment coranic

Adică să nu fiți dintre acești oameni, dintre asociatori. Asociatorii sunt adoratorii idolilor, cei care adoră pe altcineva alături de Allah. Sensul este că, printre leacurile importante și soluțiile măreațe și folositoare, neapărat necesare pentru a pune capăt dezbinării celor care se declară musulmani, se află faptul ca toți să-și dedice religia numai lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, unirea pe monoteismul Lui și reunirea tuturor în jurul mărturisirii *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*, prin știință, faptă și punere în practică. Astfel vor ajunge la înțelegere. Dacă însă între cei care se declară musulmani există cineva care nu înțelege corect această mărturisire, înțelege din ea ceea ce ea nu indică ori o folosește ca argument pentru ceva care o contrazice, cum se va uni cuvântul lor când s-au înțeles diferit asupra principiului principiilor și a temeliei temeliilor?

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah” este principiul principiilor și cea mai mare faptă bună prin care ne apropiem de Allah. Ea are însă reguli și condiții arătate în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său. A fi uniți în jurul ei nu înseamnă numai a o rosti, ci a fi uniți în cunoașterea ei și în lucrarea pentru împlinirea stâlpilor, regulilor și condițiilor sale arătate de Carte și de Sunna. De aceea, când Wahb ibn Munabbih — Allah să aibă milă de el — a fost întrebat: *„Nu este «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah» cheia Paradisului?”*, el a răspuns:

بَلَى، لَكِنْ مَا مِنْ مِفْتَاحٍ إِلَّا وَلَهُ أَسْنَانٌ، فَإِنْ جِئْتَ بِمِفْتَاحٍ لَهُ أَسْنَانٌ فُتِحَ لَكَ، وَإِلَّا لَمْ يُفْتَحْ

Ba da! Însă orice cheie are dinți. Dacă vii cu o cheie care are dinți, ți se deschide; altfel, nu ți se deschide.[17]
Wahb ibn Munabbih

Când al-Ḥasan al-Baṣrī a fost întrebat: *„Nu intră în Paradis cel care spune «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah»?”*, el a răspuns:

بَلَى، لَكِنْ مَنْ أَدَّى حَقَّهَا وَفَرْضَهَا

Ba da, însă cel care împlinește dreptul ei și obligația ei.[18]
Al-Ḥasan al-Baṣrī

El se referă la împlinirea stâlpilor și condițiilor ei arătate de Cartea lui Allah și de Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

17 Al-Bukhārī l-a citat fără lanț complet în Cartea înmormântărilor. Cu lanț l-au transmis al-Aṣbahānī, al-Ḥujja fī bayān al-maḥajja, nr. 91; Abū Nuʿaym, Ṣifat al-janna, nr. 190; al-Bayhaqī, al-Asmāʾ wa-l-ṣifāt, 1/208. Ibn Ḥajar a spus în al-Maṭālib al-ʿāliya, nr. 2972: „Acesta este un lanț bun, care se oprește la vorbitor.”

18 Al-Aṣbahānī, al-Ḥujja, nr. 91.

Când al-Farazdaq și-a îngropat soția, al-Ḥasan l-a întrebat: *„Ce ai pregătit pentru această împrejurare?”* El a răspuns: *„Pregătesc pentru ea de șaptezeci de ani mărturisirea «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah».”* Al-Ḥasan i-a spus:

إِنَّ لِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شُرُوطًا، فَإِيَّاكَ وَقَذْفَ الْمُحْصَنَاتِ

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah” are condiții. Ferește-te să le acuzi pe femeile caste de desfrânare![19]
Al-Ḥasan către al-Farazdaq

Reunirea în jurul mărturisirii *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*, cuvântul monoteismului, nu înseamnă numai reunirea asupra rostirii sale. Înseamnă unirea în cunoașterea și punerea în practică a acestei mărturisiri și în împlinirea regulilor și condițiilor sale arătate de Cartea lui Allah și de Sunna Trimisului Său.
Printre cei care se declară musulmani există mulți care explică această mărturisire altfel decât trebuie și îi dau alt sens. Ba chiar nu îi cunosc înțelesul adevărat pe care îl indică. Cunoașterea sensului său este cea mai importantă regulă pentru reunirea în jurul ei. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

În afară de cei care mărturisesc adevărul și știu.
Coran 43:86 · Fragment coranic

19 Ibn Abī al-Dunyā, al-Qubūr, nr. 109, cu o formulare asemănătoare. Al-Suyūṭī l-a atribuit lui Ibn ʿAsākir în Sharḥ al-ṣudūr. Ibn Rajab l-a menționat în Kalimat al-ikhlāṣ, p. 14.

Exegeții spun: în afară de cei care mărturisesc *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”* și îi cunosc sensul. Allah mai spune:

﴿فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ﴾

Să știi că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău!
Coran 47:19 · Fragment coranic

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Cel care moare știind că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah va intra în Paradis.[20]
Relatare profetică

Prin urmare, sensul său trebuie cunoscut. Nu este de ajuns să se spună: *„Cu toții rostim «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah».”* Ea trebuie împlinită prin știință, faptă, înțelegere și punere în practică, potrivit celor arătate în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său.
Explicarea și lămurirea acestei mărturisiri se află în Carte și în Sunna. După lămurirea lui Allah și a Trimisului Său, nu avem nevoie de lămurirea altcuiva, oricine ar fi el. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿وَٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُواْ بِهِۦ شَيْـًٔا﴾

Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic!
Coran 4:36 · Fragment coranic

20 Muslim, nr. 26.

El mai spune:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ﴾

Domnul tău a hotărât să nu adorați decât pe El.
Coran 17:23 · Fragment coranic

Allah relatează despre Ibrāhīm:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِۦٓ إِنَّنِى بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا ٱلَّذِى فَطَرَنِى﴾

Când Ibrāhīm le-a spus tatălui său și neamului său: „Eu sunt dezlegat de ceea ce adorați, în afară de Cel care m-a creat.”
Coran 43:26–27 · Fragment coranic

El mai spune:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُواْ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ﴾

Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, dedicându-I numai Lui adorarea.
Coran 98:5 · Fragment coranic

Acesta este sensul mărturisirii *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ﴾

Cel care îl respinge pe ṭāghūt și crede în Allah a apucat legătura cea mai trainică.
Coran 2:256 · Fragment coranic

Adică s-a ținut de *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*. El mai spune:

﴿وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ﴾

Cel care își supune fața lui Allah, făcând binele, a apucat legătura cea mai trainică.
Coran 31:22 · Fragment coranic

Adică s-a ținut de *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*. Credința în Allah și respingerea lui ṭāghūt, adorarea lui Allah și lipsa oricărei asocieri cu El: acesta este sensul mărturisirii.

Dacă între musulmani ori între cei care se declară musulmani există cineva care spune că adorarea mormintelor ori invocarea mormintelor este o chestiune de gust, potrivit trăirii omului — adică, dacă îi place și o socotește bună, nu este nimic rău în ea —, cum se vor uni în jurul mărturisirii *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”*?

Această măreață mărturisire trebuie înțeleasă. Dacă citești cărți de credință pe care unii autori ai lor le atribuie Sunnei, găsești explicații uimitoare și stranii ale sensului ei. De pildă, spun că *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah”* înseamnă *„Nimeni nu poate crea din nimic în afară de Allah”*, *„Nimeni nu este independent prin sine de ceilalți în afară de Allah”* ori *„Nu există alt stăpân în afară de Allah”*. Astfel, ei explică divinitatea prin stăpânire. Sau vorbele unei grupări de sufiți din vremea noastră: sensul ei ar fi *„înlăturarea convingerii greșite din om și însușirea convingerii corecte despre Allah, fiindcă El este Creatorul, Dătătorul de provizii, Binefăcătorul și Rânduitorul”*. Așa explică ei această mărturisire! Cum se va uni atunci cuvântul și cum se va uni comunitatea? Această măreață mărturisire trebuie înțeleasă, adorarea trebuie dedicată numai lui Allah, iar mărturisirea trebuie împlinită în întregime și în chip deplin, cu

toate condițiile și regulile sale arătate în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.

Învățații Ahl al-Sunna — Allah să aibă milă de ei și să le sporească răsplata — s-au îngrijit foarte mult de unirea musulmanilor, de strângerea rândurilor și de adunarea celor împrăștiați, chemându-i sincer la religia lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Au scris multe cărți și numeroase lucrări care lămuresc credința corectă și răspund celor ce o contrazic. Găsești multe lucrări care expun credința, o explică, o lămuresc, îi stabilesc temeliile și îi amintesc dovezile din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său. Găsești și multe lucrări care răspund celor ce contrazic și infirmă această credință. Toate acestea sunt o chemare la unirea cuvântului și la strângerea rândurilor. Unii oameni însă îl socotesc pe cel care le răspunde oamenilor patimilor și ai abaterii, arătând coruperea credințelor și falsitatea căii lor, drept unul care dezbină musulmanii și îi împrăștie. De aceea, stabilesc reguli și principii prin care vor să-i unească pe musulmani oricum ar fi: cu credințe diferite, opinii divergente și doctrine multiple. Cât de departe este astfel unirea!
Unirea adevărată nu se poate realiza decât în jurul Cărții lui Allah și al Sunnei Trimisului Său. Observați că *„adunarea”* este alăturată *„Sunnei”*, iar *„dezbinarea”* este alăturată *„inovației”*. Se spune: oamenii Sunnei și ai adunării, oamenii inovației și ai dezbinării. Sunna unește, iar inovația dezbină. Sunna îi unește pe musulmani pe aceeași călăuzire, aceeași metodologie și aceeași cale. Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī — Allah să aibă milă de el — spune:

وَمِمَّا يَدُلُّ عَلَى أَنَّ أَهْلَ الْحَدِيثِ هُمْ عَلَى الْحَقِّ، أَنَّكَ لَوْ طَالَعْتَ جَمِيعَ كُتُبِهِمُ الْمُصَنَّفَةِ مِنْ أَوَّلِهِمْ إِلَى آخِرِهِمْ، قَدِيمِهِمْ وَحَدِيثِهِمْ مَعَ اخْتِلَافِ بُلْدَانِهِمْ وَزَمَانِهِمْ، وَتَبَاعُدِ

مَا بَيْنَهُمْ فِي الدِّيَارِ، وَسُكُونِ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ قُطْرًا مِنَ الْأَقْطَارِ، وَجَدْتَهُمْ فِي بَيَانِ الِاعْتِقَادِ عَلَى وَتِيرَةٍ وَاحِدَةٍ، وَنَمَطٍ وَاحِدٍ يَجْرُونَ فِيهِ عَلَى طَرِيقَةٍ لَا يَحِيدُونَ عَنْهَا وَلَا يَمِيلُونَ فِيهَا، قَوْلُهُمْ فِي ذَلِكَ وَاحِدٌ وَنَقْلُهُمْ وَاحِدٌ، لَا تَرَى بَيْنَهُمُ اخْتِلَافًا وَلَا تَفَرُّقًا فِي شَيْءٍ مَا وَإِنْ قَلَّ، بَلْ لَوْ جَمَعْتَ جَمِيعَ مَا جَرَى عَلَى أَلْسِنَتِهِمْ، وَنَقَلُوهُ عَنْ سَلَفِهِمْ، وَجَدْتَهُ كَأَنَّهُ جَاءَ مِنْ قَلْبٍ وَاحِدٍ، وَجَرَى عَلَى لِسَانٍ وَاحِدٍ، وَهَلْ عَلَى الْحَقِّ دَلِيلٌ أَبْيَنُ مِنْ هَذَا؟

Printre dovezile că oamenii hadithului se află pe adevăr se numără aceasta: dacă ai cerceta toate cărțile lor, de la cei dintâi până la cei din urmă, ale celor vechi și ale celor noi, în ciuda deosebirilor de țară și de vreme, a distanțelor dintre locuințele lor și a faptului că fiecare locuiește într-o altă regiune, i-ai găsi explicând credința pe aceeași cale și după același model. Urmează o metodă de la care nu se abat și nu se îndepărtează. Vorbele lor în această privință sunt una, iar transmiterea lor este una. Nu vezi între ei neînțelegere ori dezbinare în vreun lucru, oricât de mic. Ba chiar, dacă ai aduna tot ceea ce au rostit și au transmis de la înaintașii lor, ai găsi că pare venit dintr-o singură inimă și rostit de o singură limbă. Există vreo dovadă a adevărului mai limpede decât aceasta?

Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī

Allah Preaînaltul spune:

﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا﴾

Oare nu cugetă ei la Coran? Dacă ar fi fost de la altcineva decât Allah, ar fi găsit în el multe nepotriviri.
Coran 4:82

El mai spune:

﴿وَٱعْتَصِمُوا۟ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا۟﴾

Țineți-vă cu toții de frânghia lui Allah și nu vă dezbinați![21]
Coran 3:103 · Fragment coranic

Cei care își iau ca sursă rațiunea, vedeniile, visele, povestirile, opinia, gustul lăuntric și cele asemenea lor se află la cea mai mare depărtare unii de alții și în cele mai mari neînțelegeri. Unii învățați au o explicație măreață a cuvintelor Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, transmise în Ṣaḥīḥ Muslim de la Abū Hurayra — Allah să fie mulțumit de el:

لَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَنَاجَشُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

Nu vă invidiați, nu ridicați artificial prețul împotriva cumpărătorului, nu vă urâți și nu vă întoarceți spatele! Fiți, robi ai lui Allah, frați![22]
Relatare de la Abū Hurayra

În legătură cu vorbele sale *„Nu vă urâți”*, acel învățat a spus că ele trimit la interzicerea inovațiilor, fiindcă acestea sunt o cauză a

21 A se vedea al-Ḥujja fī bayān al-maḥajja, 2/224–225.
22 Nr. 6541.

dezbinării și a urii. Cel care introduce o inovație ori răspândește un lucru nou în religie între musulmani le-a dezbinat astfel rândurile. Cel care îi răspunde, îi înlătură falsitatea și îi combate inovația nu este cel care a dezbinat rândurile musulmanilor. Găsim însă oameni care aruncă întreaga vină a dezbinării asupra Ahl al-Sunna, cei care îi cheamă pe oameni la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său și îi avertizează împotriva inovațiilor și a patimilor. Ei spun: *„Aceștia dezbină rândurile."* Adevărul este că rândurile sunt dezbinate de cel care a adus inovația, a strecurat-o între musulmani și a răspândit-o printre ei.

Unirea se realizează prin sinceritatea religiei pentru Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, și prin împlinirea mărturisirii monoteismului, *„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah"*, potrivit regulilor sale arătate de Cartea lui Allah și de Sunna Trimisului Său. Unirea nu se poate realiza niciodată prin introducerea unor opinii, metodologii ori lucruri noi care nu se află în Carte și în Sunna.

Am arătat mai devreme că există oameni care stabilesc reguli și principii prin care încearcă să-i adune pe oameni și să le unească cuvântul. Aceasta însă nu se va împlini astfel, fiindcă unirea nu se poate realiza decât pe Sunna. Unirea este însoțitoarea Sunnei, iar dezbinarea este însoțitoarea inovației. Aceasta este o rânduială statornică. Strângerea rândurilor musulmanilor și unirea cuvântului lor nu se pot realiza decât prin întoarcerea lor sinceră la Cartea Domnului lor și la Sunna Trimisului lor.
Urmează cuvinte ale lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya — Allah să aibă milă de el —, în care a formulat o regulă cuprinzătoare, trainică și folositoare pentru unirea musulmanilor. El a adus dovezi și argumente din Cartea lui Allah pentru a arăta cum se realizează această unire. După o discuție lungă și folositoare, la începutul primului volum din al-Fatāwā, el spune:

فَظَهَرَ أَنَّ سَبَبَ الِاجْتِمَاعِ وَالْأُلْفَةِ: جَمْعُ الدِّينِ وَالْعَمَلُ بِهِ كُلِّهِ، وَهُوَ عِبَادَةُ اللَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، كَمَا أَمَرَ بِهِ

بَاطِنًا وَظَاهِرًا. وَسَبَبُ الْفُرْقَةِ: تَرْكُ حَظٍّ مِمَّا أُمِرَ الْعَبْدُ بِهِ
وَالْبَغْيُ بَيْنَهُمْ. وَنَتِيجَةُ الْجَمَاعَةِ: رَحْمَةُ اللَّهِ، وَرِضْوَانُهُ،
وَصَلَوَاتُهُ، وَسَعَادَةُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَبَيَاضُ الْوُجُوهِ.
وَنَتِيجَةُ الْفُرْقَةِ: عَذَابُ اللَّهِ، وَلَعْنَتُهُ، وَسَوَادُ الْوُجُوهِ،
وَبَرَاءَةُ الرَّسُولِ ﷺ مِنْهُمْ

S-a arătat, așadar, că pricina unirii și a apropierii este cuprinderea întregii religii și punerea ei în practică în totalitate. Ea înseamnă adorarea numai a lui Allah, fără niciun asociat, așa cum El a poruncit, lăuntric și la vedere. Pricini ale dezbinării sunt părăsirea unei părți din ceea ce i s-a poruncit robului și nedreptățirea dintre ei. Rodul adunării este îndurarea lui Allah, mulțumirea Sa, binecuvântările Sale, fericirea în această lume și în Viața de Apoi și luminarea fețelor. Rodul dezbinării este pedeapsa lui Allah, blestemul Său, întunecarea fețelor și dezlegarea Trimisului de ei.[23]

Ibn Taymiyya

Aici se încheie cuvintele sale — Allah să aibă milă de el.

23 Majmūʿ al-fatāwā, 1/17.

5 Încheiere

الخاتمة

La încheierea acestei lucrări, prin care nădăjduiesc ca Allah să aducă folos, spun: unirea musulmanilor, adunarea celor împrăștiați și împăcarea dintre ei se numără printre cele mai importante lucruri de care trebuie să se îngrijească musulmanul, mai ales învățații musulmanilor și cei care cheamă la Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, spune:

﴿لَّا خَيۡرَ فِي كَثِيرٖ مِّن نَّجۡوَىٰهُمۡ إِلَّا مَنۡ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوۡ مَعۡرُوفٍ أَوۡ إِصۡلَٰحِۭ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ﴾

Nu este bine în multe dintre vorbele lor tainice, în afară de cele ale celui care îndeamnă la milostenie, la bine ori la împăcare între oameni.
Coran 4:114 · Fragment coranic

El mai spune:

﴿إِنَّمَا ٱلۡمُؤۡمِنُونَ إِخۡوَةٞ فَأَصۡلِحُواْ بَيۡنَ أَخَوَيۡكُمۡۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ﴾

Credincioșii sunt frați. Împăcați-i, așadar, pe cei doi frați ai voștri și temeți-vă de Allah, pentru ca voi să aveți parte de îndurare.
Coran 49:10

Când privești situația mai multor oameni preocupați de chemarea la Allah, vezi că acordă multă grijă și o mare atenție

împăcării oamenilor în chestiuni de moștenire, căsătorie, vânzări și în multe alte lucruri importante, mărețe și folositoare. În schimb, ei neglijează unul dintre cele mai importante lucruri: împăcarea în domeniul credinței, unirea în jurul credinței corecte și curate, luate din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.
Datoria fiecărui musulman căruia Allah i-a dat vedere limpede în religia Sa este să se îngrijească de acest lucru măreț: împăcarea oamenilor, unindu-i pe credința corectă, pe religia lui Allah arătată în Carte și în Sunna. Oamenii nu au salvare, ocrotire ori fericire în această lume și în Viața de Apoi decât prin aceasta. De aceea, Mālik ibn Anas — Allah să aibă milă de el — spune:

السُّنَّةُ سَفِينَةُ نُوحٍ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ

Sunna este corabia lui Nūḥ: cine se urcă în ea se salvează, iar cine rămâne în urmă se îneacă.[24]
Mālik ibn Anas

Salvarea și siguranța se dobândesc numai prin întoarcerea la Carte și la Sunna și ținerea de ele, prin revenirea la credința corectă luată din ele și prin urmarea căii înaintașilor drepți dintre companioni — Allah să fie mulțumit de ei — și a celor care le urmează calea și pașii până în Ziua Judecății.

24 Dhamm al-kalām wa-ahlihi de al-Harawī, nr. 872.

Îi cerem lui Allah să ne facă dintre ei, să ne împace, să ne unească inimile, să ne călăuzească pe căile păcii, să ne scoată din întuneric la lumină, să ne ferească de faptele ruşinoase, cele vădite şi cele ascunse, să ne binecuvânteze auzul, vederea, inimile, soţiile şi urmaşii şi să ne primească pocăinţa. El este Cel care primeşte căinţa, Îndurătorul. Allah să reverse binecuvântare, pace, binefacere şi har asupra robului şi Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad.[25]

25 La originea acestei lucrări se află o conferinţă ţinută în statul Kuwait, în tabăra de primăvară organizată de Asociaţia pentru Reînvierea Patrimoniului Islamic în anul 1415 h. Ea a fost transcrisă de pe bandă şi i s-au adus câteva modificări uşoare. Am preferat să-şi păstreze stilul oral, aşa cum a fost prezentată în conferinţă. Numai Allah dă reuşita.

Glosar

Ahl al-Sunna أهل السنة
Oamenii Sunnei; denumire folosită în lucrare pentru cei care urmează Coranul și Sunna potrivit înțelegerii primelor generații.

Sunna السنة
Învățătura și calea Profetului ﷺ, temelia urmăririi religiei discutată în această lucrare.

Monoteism (tawḥīd) توحيد
Recunoașterea unicității lui Allah și dedicarea adorării numai Lui.

Taqwā تقوى
Teama de Allah, exprimată prin ascultarea de El și ferirea de neascultare; lucrarea citează definiția lui Ṭalq ibn Ḥabīb.

Ikhlāṣ إخلاص
Dedicarea sinceră a adorării numai lui Allah.

Bibliografie

1. Ibn ʿAdī. Al-Kāmil.
2. Al-Lālakāʾī. Sharḥ uṣūl iʿtiqād Ahl al-Sunna wa-l-jamāʿa.
3. Ibn ʿAsākir. Tārīkh Dimashq.
4. Ibn Mājah. Al-Sunan.
5. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.
6. Abū Dāwūd. Al-Sunan.
7. Al-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.
8. Al-Albānī. Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ.
9. Al-Albānī. Silsilat al-aḥādīth al-ṣaḥīḥa.
10. Ibn Zanjala. Ḥujjat al-qirāʾāt.
11. Al-Ṭabarī. Tafsīr al-Ṭabarī.
12. Sharḥ al-ʿAqīda al-Ṭaḥāwiyya.
13. Qiwām al-Sunna al-Aṣbahānī. Al-Ḥujja fī bayān al-maḥajja.
14. Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī. Al-Intiṣār li-aṣḥāb al-ḥadīth.
15. Al-Suyūṭī. Ṣawn al-manṭiq.
16. Al-Shāṭibī. Al-Iʿtiṣām.
17. Abū Nuʿaym. Ḥilyat al-awliyāʾ; Ṣifat al-janna.
18. Ibn Baṭṭa. Al-Ibāna.
19. Al-Qāḍī ʿIyāḍ. Tartīb al-madārik.
20. Ibn al-Qayyim. Iʿlām al-muwaqqiʿīn.
21. Al-Dārimī. Al-Sunan.
22. Al-Harawī. Dhamm al-kalām wa-ahlihi.
23. Al-Dīnawarī. Al-Mujālasa.
24. Ibn Abī Shayba. Al-Muṣannaf; Al-Īmān.
25. Ibn al-Mubārak. Al-Zuhd.
26. Hannād. Al-Zuhd.
27. Al-Bukhārī. Al-Ṣaḥīḥ.
28. Muslim. Al-Ṣaḥīḥ.
29. Al-Bayhaqī. Al-Asmāʾ wa-l-ṣifāt.

30. Ibn Ḥajar. Al-Maṭālib al-ʿāliya.
31. Ibn Abī al-Dunyā. Al-Qubūr.
32. Al-Suyūṭī. Sharḥ al-ṣudūr.
33. Ibn Rajab. Kalimat al-ikhlāṣ.
34. Ibn Taymiyya. Majmūʿ al-fatāwā.

Indice

Ahl al-Sunna 3–4, 14, 32, 35
al-Awzāʿī 3
al-Ḥasan al-Baṣrī 27
al-Samʿānī 32
dezbinarea 4–5, 8, 13, 22, 25, 32, 35
Ibn al-Qayyim 19, 23
Ibn Taymiyya 15, 23, 35
împăcarea 37–38
Mālik 16–18, 20, 38
monoteismului 28, 35
rațiunea 14–16, 19–20, 34
rugăciunea 10, 24–26
Ṭalq ibn Ḥabīb 23
unitatea 20
Wahb ibn Munabbih 27

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Manhaj Ahl al-Sunna fī tawḥīd al-umma

Metodologia Ahl al-Sunna pentru unitatea comunității

Cum se păstrează unitatea musulmanilor? Autorul cercetează dovezi din Coran și din Sunna despre împlinirea religiei, cunoaștere, întoarcerea către Allah, rugăciune și sinceritatea adorării. Lucrarea cuprinde și răspunsuri ale imamilor despre temeliile înțelegerii și ale unirii.

Autor: ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro